

BOEKAANKONDIGINGEN.

Dr. M. J. SIRKS, *Handboek der algemeene erfelijkheidsleer*. 's-Gravenhage. MARTINUS NIJHOFF, 1922. Prijs geb. / 15.—

In ons land, waar zoovele belangrijke onderzoekingen over erfelijkheid zijn verricht, was de tijd rijp voor de verschijning van dit Nederlandsche handboek. Gegroeid op Nederlandschen bodem is dit boek geen namaak van een der vele buitenlandsche werken op dit gebied, doch een oorspronkelijk opgevatte, met kritiek geschreven arbeid; sober en goed gestyleerd, over het algemeen helder in de uiteenzetting. Dat de verschijning valt in het honderdste jaar na de geboorte van GALTON en MENDEL, de beide baanbrekers der genetica, geeft er een bijzondere wijding aan. Juist in een tijd als de huidige, nu de eugenetische beweging samenwerking zoekt met wetenschappelijke onderzoekers op het gebied der proefondervindelijke erfelijkheidsleer, moet ieder, die in de oorzaken van verheffing en ondergang van rassen en volkeren belang stelt, een indruk krijgen van het gewichtige werk, dat op zuiver genetisch gebied in de laatste vijftig jaar verricht is.

Ook een zeer verdienstelijk hoofdstuk in het handboek van dr. SIRKS is aan de geschiedenis der erfelijkheidsleer vóór het werk van GREGOR MENDEL gewijd. Men ziet hier de afbeeldingen van CAMERARIUS in de 17de, van KOELREUTER in de 18de eeuw; de eersten, die belangrijke kruisingsproeven hebben verricht. Hoezeer het bastaardeeringsvraagstuk de belangstelling destijds wekte, blijkt uit twee jaar na elkaar uitgeschreven prijsvragen door de Academie te Berlijn en door de Hollandsche Maatschappij te Haarlem, waarop een dertig-tal jaren later die van de Academie des Sciences te Parijs is gevolgd. Te Haarlem werd GAERTNER, te Parijs NAUDIN bekroond. SIRKS wijst op de merkbare ontwikkeling, waar te nemen in den eisch in de opeenvolgende prijsvragen gesteld. Vroeg de Berlijnsche Academie eenvoudig naar de mogelijkheid van bastaardeering, de Hollandsche Maatschappij naar de practische toepassing, de Parijsche vraagt in 1860 reeds naar de wetenschappelijke resultaten, welke inderdaad door den bekroonde, CHARLES NAUDIN, geleverd zijn.

Hoewel dr. SIRKS erkent, dat het onderzoek der cel, vooral de proefondervindelijke cytologie, van de grootste waarde is voor de genetica, neemt hij over het algemeen nog een voorzichtig standpunt in tegenover de Amerikaansche genetici uit MORGAN's school, die de erfelijke factoren als localiseerbare kleine deeltjes in de chromosomen plaatsen. Toch ziet men, dat treffende proeven hem telkens dwingen aandacht aan deze onderzoekingen te schenken. Herhaaldelijk spreekt hij van de celkern als de voornaamste bewaarplaats van erfelijke factoren en waardeert de onderzoekingen van RICHARD GOLDSCHMIDT, die op grond van onderzoekingen bij vlinders, verband tracht te leggen tusschen de physiologie en het mechanisme der kerndeeling. Ook later, bij de bespreking van de overerving van het geslacht, dat boeiende onderwerp der genetica,

bemerkt men, dat de schrijver volstrekt niet de chromosomen voor de overdracht van erfelijke kenmerken wil wegcijferen, doch alleen op zijn hoede is alle levende wezens in gedefinieerde erfelijke factoren te splitsen. In de chromosomen localiseert men wel de factoren, die bepalen, dat de eene koe rood, de andere zwart is, maar niet — aldus SIRKS — het groote complex van factoren, dat het begrip koe als zoodanig uitmaakt. „En zolang onze techniek langs zuiver mendelistische lijn werkt en het complex van factoren, een koe tot koe stempelt, niet in stukken kan worden gebroken, zal dit bezwaar tegen de alleen-geldigheid der chromosomen als dragers van erfelijke eigenschappen van kracht blijven”. Bij deze verzuchting van den schrijver houde men echter in het oog, dat niet slechts oppervlakkige kenmerken, op kleurverschillen enz. betrekking hebbend, maar ook voor het leven gewichtige eigenschappen de wet van MENDEL blijken te volgen. Ik herinner bijv. aan de belangrijke proeven van onze landgenooten HAGEDOORN over de aangeboren immuniteit van muizen tegen een streptocokkenbesmetting, welke immuniteit volgens de wet van MENDEL overerft.

Het is begrijpelijk, dat SIRKS als wetenschappelijk botanicus zich niet in de toepassing der genetica op de menschelijke samenleving verdiept. Toch wordt met een enkel woord gewezen op kenmerken, welke bij den mensch de wet van MENDEL volgen en tot slot aan een voorbeeld de beteekenis dezer studie toegelicht, niet alleen uit anthropologisch, physiologisch en pathologisch, doch tevens uit sociaal en juridisch oogpunt. Het betreft een onderzoek naar het vaderschap van een kind met brachydactylie, welke afwijking den rechter — zooals MOHR in 1921 beschreven heeft — de opsporing van den vader mogelijk heeft gemaakt.

M. A. VAN HERWERDEN.

Levensverzekering-geneeskunde. Een leidraad voor artsen en voor studenten in de geneeskunde door Dr. W. NOLEN, Hoogleeraar te Leiden, dr. A. A. HIJMANS VAN DEN BERGH, Hoogleeraar te Utrecht en Dr. J. SIEGENBEEK VAN HEUKELOM te Rotterdam. Derde druk. Bij J. B. WOLTERS' U. M. Groeningen, den Haag, 1923. Prijs, gebonden, f 18.50.

Weder is een nieuwe druk verschenen van de „*Levensverzekering-geneeskunde*”. Het formaat is dunner en handiger geworden, ofschoon het aantal bladzijden wat is toegenomen. Blijkens het voorbericht zijn geen principieele of omvattende wijzigingen aangebracht. Alleen hebben de schrijvers rekening gehouden met hetgeen in de geneeskundige literatuur der laatste jaren belangrijk scheen en waren eenige toevoegingen en veranderingen in verschillende hoofdstukken daarvan het gevolg. Vergelijkt men den derden met den tweeden druk, dan blijken die toevoegingen en veranderingen in hoofdzaak de volgende te zijn. Talrijke belangrijke statistische gegevens en tabellen van den laatsten tijd zijn opgenomen. In het hoofdstuk, dat over den pols handelt, heeft de beschrijving van de bepaling van den bloeddruk een groote